

Duinbehoud hard nodig in 1977

KEES VERTEGAAL

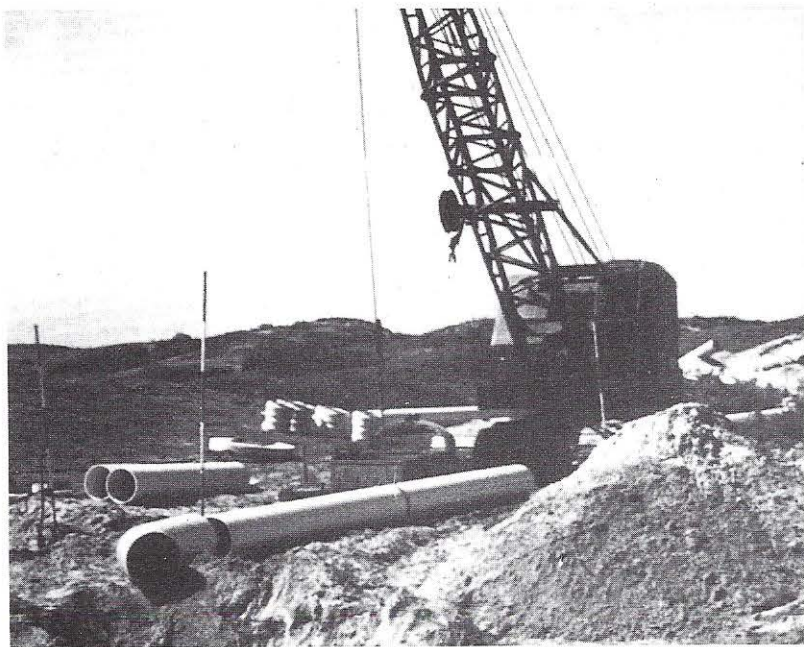
Nu, in 2002, is Stichting Duinbehoud voor de meesten vanzelfsprekend. De duinen moeten bewaard blijven, natuurlijk. Het is nu, nog maar vijfentwintig jaar later, bijna niet meer voor te stellen hoe hard de oprichting van de Stichting Duinbehoud in 1977 nodig was.

Voor al de waterwinning was de aanleiding voor bezorgde natuurbeschermers om rond 1975 om in actie te komen, wat twee jaar later leidde tot de oprichting van de Stichting, in eerste instantie als 'Duinbehoud en Waterwinning'. Het duin moest worden beschermd tegen oprukkende bebouwing, uitbreiding van de waterwinning en te intensieve recreatie. Het ging toen nog om 'ouderwetse' natuurbescherming.

'Infiltreren is nivelleren'

Veel duingebieden waren in de eerste helft van de vorige eeuw ernstig verdroogd geraakt door drinkwaterwinning. Na 1950 begon men met de infiltratie van rivierwater in het duin om het groeiende watertekort aan te vullen en de drinkwaterproductie te verhogen. Veel biologen waren blij, omdat hierdoor de verdroging zou worden gestopt en veel bijzondere 'natte' planten- en diersoorten zouden terugkeren. Aanvankelijk gebeurde dat ook. In de loop van de jaren zestig en begin jaren zeventig werd duidelijk dat de infiltratie van inmiddels sterk vervuild rivierwater leidde tot enorme verui-

In de jaren zeventig ging het nog om "ouderwetse" natuurbescherming (Stichting Duinbehoud).

ging van het duin, vooral met brandnetels en distels. Door de toenemende vraag naar water moesten ook steeds nieuwe stukken ongerept duin worden vergraven voor aanleg van nieuwe infiltratieplassen en winputten.

Er was grote bezorgdheid over de snelle aantasting van de duinen. In 1975 publiceerde Ger Londo in de De Levende Natuur een artikel met de veelzeggende titel 'Infiltreren is nivelleren!'. In hetzelfde jaar startte aan de Rijksuniversiteit (RU) Leiden het onderzoek van Erik van Dijk naar de gevolgen van waterwinning voor de natuur in de duinen.

Stichting Duinbehoud en Waterwinning

Ook in 1975 werden door medewerkers en studenten van de RU Leiden de Werkgroep Waterwinning en de Werkgroep Berkheide opgericht. Elders langs de Nederlandse kust - Zuid-Kennemerland, Solleveld, Walcheren - ontstonden om dezelfde redenen werkgroepen. Hoewel de meeste activiteiten conform de tijdgeest 'akties' werden genoemd, was de aanpak uiterst redelijk. Er werd onderzoek gedaan en er werden goed onderbouwde bezwaarschriften geschreven, waarin uitgewerkte alternatieven werden aangereikt. Vooral bezwaarschriften tegen bestemmingsplanwijzingen en tegen vergunningen voor het uitvoeren van allerlei werkzaamheden in het duin bleken effectief. Daarvoor was het wel nodig dat de werkgroepen een juridische basis hadden, zodat ze als 'rechtspersoon' konden optreden. De 'actie' (= bezwaarschrift) tegen de uitbreiding van de waterwinning bij pan 26 in Meijendel was de directe aanleiding. Onder voorzitterschap van Helias Udo de Haes ontpopte de nieuwe Stichting Duinbehoud en Waterwinning zich vooral als samenwerkingsverband en juridisch vehikel van een aantal werkgroepen langs de Nederlandse kust. In 1978 werd 'Duin' opgericht als 'contactblad' van de lokale groepen.

Nu, in 2002, is Duinbehoud nog steeds nodig, maar gelukkig om andere redenen dan in 1977. De grootste bedreigingen zijn afgewend. De energie kan nu in de eerste plaats worden gericht op ontwikkeling en herstel van natuur die in het verleden verloren is gegaan.

KEES VERTEGAAL IS ADVISEUR VAN STICHTING DUINBEHOUD